

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestów wyborczych A. M., Z. K., Z. P., P. W., P. M. i A. C.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej
przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 30 lipca 2020 r.

**wyraża opinię, że zarzuty protestów A. M., Z. K., Z. P., P. W., P.
M. i A. C. są bezzasadne.**

UZASADNIENIE

W dniach od 14 do 16 lipca 2020 r. wyborcy: A. M., Z. K., Z. P., P. W., P. M. i A. C. wnieśli do Sądu Najwyższego protesty przeciwko wyborowi A. D. na Prezydenta Rzeczypospolitej.

Jakkolwiek A. M., Z. P., P. W., P. M. i A. C. w pierwszej turze wyborów w dniu 28 czerwca 2020 r. głosowali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaś Z. K. głosowała korespondencyjnie we Francji, to jednak istota wskazywanych przez nich naruszeń sprowadzała się do jednego – zgodnie wskazywali oni, że dopisanie ich do spisów wyborców w obwodach głosowania, gdzie przebywali jedynie czasowo podczas głosowania w pierwszej turze wyborów w dniu 28 czerwca 2020 r.,

doprowadziło do pozbawienia ich możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji czynnego prawa wyborczego w drugiej turze wyborów w dniu 12 lipca 2020 r.

W odpowiedzi na protest A. M. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wyraził opinię, że zarzut protestu jest bezzasadny.

W odpowiedzi na protest A. M. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

W odpowiedzi na protest Z. K. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wskazał, że jeżeli konsul Rzeczypospolitej Polskiej w P. rzeczywiście odmówił wydania wnoszącej protest zaświadczenia o prawie do głosowania i wprowadził tym samym wyborcę w błąd, odsyłając go do urzędu gminy w Polsce celem złożenia wniosku o dopisanie do spisu wyborców przed głosowaniem w drugiej turze wyborów, mimo tego, że wyborca ten był ujęty w sporządzonym przez niego spisie, to doszło do naruszenia procedury określonej w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców, lecz nie miało to wpływu na wynik wyborów.

W odpowiedzi na protest Z. K. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie go bez dalszego biegu.

W odpowiedzi na protest Z. P. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie go bez dalszego biegu.

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2020 r. zarządzono połączenie sprawy z protestu Z. K. (I NSW 277/20) ze sprawą o sygn. I NSW 243/20 – w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2020 r. zarządzono połączenie spraw z protestów Z. P. (I NSW 2156/20), P. W. (I NSW 3653/20), P. M. (I NSW 4264/20) i A. C. (I NSW 5650/20) ze sprawą o sygn. akt I NSW 243/20 – w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 979; dalej: ustawa) protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 powołanej ustawy w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r., poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r., poz. 568; dalej: k.wyb.).

Art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Stosownie do art. 323 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpoznaje protest w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje opinię w formie postanowienia w sprawie protestu. Art. 323 § 2 k.wyb. przewiduje, że opinia powinna zawierać ustalenia co do zasadności zarzutów protestu, a w razie potwierdzenia zasadności zarzutów – ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów kodeksu miało wpływ na wynik wyborów.

Zarzuty protestu Z. K. okazały się bezzasadne – a to ze względu na brzmienie art. 3 ust. 8 u.wyb.2020.

Zgodnie z tym przepisem, w przypadku gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu nie wydaje się po wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego.

W tym miejscu należy także przywołać brzmienie art. 3 ust. 7 u.wyb.2020, zgodnie z którym zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego dotyczy również ponownego głosowania.

Z wyjaśnień Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w P. wynika, że w momencie zgłoszenia przez Z. K. wniosku o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania – tj. w dniu 3 lipca 2020 r. – adresowany do niej pakiet wyborczy został już wysłany. Z tego względu, zważywszy na treść powołanego art. 3 ust. 8 u.wyb.2020,

niedopuszczalnym było pozytywne rozpatrzenie wniosku wnoszącej protest o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania.

Jakkolwiek prawdą jest, że Z. K. została błędnie powiadomiona o możliwości skreślenia ze spisu wyborców w P. i dopisania jej do spisu wyborców w Polsce na własny wniosek – co przyznał w swoich wyjaśnieniach Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w P. – to jednak nie ta okoliczność uniemożliwiła jej oddanie głosu w drugiej turze wyborów. Wydanie wnoszącej protest zaświadczenia o prawie do głosowania było bowiem niemożliwe z innych przyczyn – a mianowicie z uwagi na zakaz wynikający z art. 3 ust. 8 u.wyb.2020.

Również zarzuty protestów A. M., Z. P., P. W., P. M. i A. C. okazały się bezzasadne – jednak z innych przyczyn.

Zgodnie z art. 28 § 1 pkt 2 k.wyb. wyborca, na jego pisemny wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy, w której czasowo przebywa.

Art. 32 § 1 k.wyb. stanowi z kolei, że wyborca zmieniający miejsce pobytu przed dniem wyborów otrzymuje na wniosek zgłoszony pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej, przed sporządzeniem spisu wyborców – na podstawie rejestru wyborców, a po sporządzeniu spisu wyborców – na podstawie spisu wyborców, zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów.

Stosownie do § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców (Dz. U. z 2015 r., poz. 5; dalej: rozporządzenie) w przypadku pobrania zaświadczenia z urzędu gminy w celu dopisania się do spisu wyborców w innym obwodzie głosowania następuje skreślenie wyborcy ze spisu wyborców w miejscu jego stałego zamieszkania (zameldowania na pobyt stały). Ponowne dopisanie do tego spisu wyborców jest możliwe – albo w przypadku złożenia wniosku o dopisanie do spisu wyborców na podstawie art. 28 § 1 k.wyb. (§ 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia) albo w przypadku przedłożenia zaświadczenia o prawie do głosowania (art. 52 § 4 k.wyb.).

Jak wynika z zestawienia powołanych przepisów, wyborca, chcąc głosować w pierwszej turze wyborów w miejscu swego czasowego pobytu, w drugiej zaś w

miejscu swego stałego zamieszkania (bądź odwrotnie), powinien na podstawie art. 32 § 1 k.wyb. złożyć wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów, nie zaś, jak to uczynili A. M., Z. P., P. W., P. M. i A. C., wniosek o dopisanie do spisu wyborców, o którym mowa w art. 28 § 1 k.wyb.

Wobec powyższego, brak jest podstaw do stwierdzenia, że w opisanej przez wnoszących protest: A. M., Z. P., P. W., P. M. i A. C. sytuacjach doszło do naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. O istnieniu tego rodzaju naruszeń nie świadczy w szczególności okoliczność, że wnoszący protestu nie zostali poinformowani o skutkach dopisania się do spisu wyborców w obwodzie głosowania w innej gminie – taki obowiązek nie wynika bowiem ani z przepisów Kodeksu wyborczego, ani z przepisów powołanego rozporządzenia w sprawie spisu wyborców.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.